Redactiunea, Administratiunea și Tipografia:
BRAȘOVU, piața mare Nr 22.
Scrisorī nefrancate nu se primescŭ. Manuscripte nu se retrimitŭ!
Birourile de anunciurī:
Brașovŭ, piața mare Nr. 22.
Inserate mai primescŭ în Viena *Rudolf Mosse, Haasenstein & Vogler (Oto Maas), Heinrich Schalek, Alois Herndl, M. Dukes, A. Oppelik, J. Danneberg*; în Budapesta: *A. V Goldberger, Anton Mezei, Eckstein Bernat*; în Frankfurt: *G. L. Daube*; în Hamburg: *A. Steiner.*
Prețul inserțiunilorŭ: o seria garmondu pe o colónă 6 cr. și 30 cr. timbru pentru o publicare. Publicărī mai dese după tarifă și învoială.
Reclame pe pagina III-a o seria 10 cr. v. a. séu 30 banī.

GAZETA TRANSILVANIEI.

ANULŬ LI.

„Gazeta“ iese în fie-care ḑi
Abonamente pentru Austro-Ungaria
Pe unu anu 12 fl., pe șése lunī 6 fl., pe trei lunī 3 fl.
Pentru România și străinătate:
Pe unŭ anŭ 40 francī, pe șése lunī 20 francī, pe trei lunī 10 francī.
Se prenumeră la tóte oficiele postale din întru și din afară și la dd. colectorī.
Abonamentulŭ pentru Brașovŭ:
la administrațiune, piața mare Nr. 22, etagiulŭ I.: pe unŭ anŭ 10 fl., pe șése lunī 5 fl., pe trei lunī 2 fl. 50 cr. Cu dusulŭ în casă: Pe unu anu 12 fl., pe șése lunī 6 fl., pe trei lunī 3 fl. Unŭ esemplaru 5 cr. v. a. séu 15 banī.
Atâtŭ abonamentele câtŭ și inserțiunile suntŭ a se plăti înainte.

Nr. 241. Brașovŭ, Mercurī 2 (14) Noemvrie 1888.

Brașovŭ, 1 Noemvrie v.

Le este cunoscutŭ cetitorilorŭ noștri cuprinsulŭ nouei legī militare, precum și înăspririle ce le conține ea în specialŭ cu privire la serviciulŭ voluntarilorŭ pe unŭ anŭ.

Aceste înăsprirī suntŭ mai cu sémă, carī au produsŭ mare nemulțămire între Ungurī. Foile unguresci s'au pronunțatŭ în unanimitate contra lorŭ.

Noua lege militară opresce mai întâiu pe voluntarī de a-șī continua studiele academice în timpulŭ serviciului lorŭ activŭ; apoi dispune ca acei voluntarī pe unŭ anŭ, carī nu vorŭ depune cu succesŭ esamenulŭ de ofițerŭ în reservă, carī cu alte cuvinte nu vorŭ deveni ofițerī, se fiă datorī a mai servì încă unŭ anŭ activŭ.

In aceea ce privesce esamenele de oficerŭ este cunoscutŭ, că mai alesŭ tinerii ungurī întimpină marī greutățī, din causă că cei mai mulțī dintre ei nu cunosc séu cunoscŭ fórte slabŭ limba germană — și esamenulŭ de oficerŭ în reservă trebue sĕ se depună în acéstă limbă — și tocmai pentru acésta, credemŭ, li-se pare și mai apăsătóre dispositiunile nouei legī, ce a fostŭ presentată corpurilorŭ legiuitóre. Póte totŭ din acéstă causă o fóiă opposițională maghiară merge chiar până a susține, că dispositiunile din vorbă au aparința unorŭ „vexațiunī“.

Pasulŭ celŭ dintêiu în contra înăspririlorŭ serviciului voluntarilorŭ pe unŭ anŭ l'a făcutŭ tinerimea maghiară însășī.

Duminecă s'a presentatŭ o deputațiune de studențī la ministrulŭ-președinte Tisza, care în numele studențilorŭ dela universitatea din Peșta i-a predatŭ o petițiă a junimei academice. Vorbitorulŭ deputațiunei a accentuatŭ, că cuprinsulŭ nouei legī militare este păgubitorŭ din punctŭ de vedere economicŭ și socialŭ, și mai ales nu consună cu interesele junimei și în urma acésta nicī cu interesele cetățenilorŭ. Junimea academică se rógă decī a se susține starea lucrurilorŭ de până acuma. Sĕ fiă adecă permisŭ și în viitorŭ voluntarilorŭ pe unŭ anŭ de a-șī face deodată cu studiile universitare și serviciulŭ militarŭ, și celŭ ce nu va puté depune esamenulŭ de oficerŭ, sĕ nu fiă constrînsŭ a mai servì încă unŭ anŭ.

Ministrulŭ-președinte Tisza a primitŭ pe studențī amicabilŭ, dér le-a declaratŭ, că nu le póte face nicī o promisiune directă. Junimea universitară, ḑise elŭ, ca junime cultă a națiunei, trebue în timpurī ca cele de față sĕ fiă gata la jertfe mai marī și sĕ premérgă cu esemplu bunŭ. Caracteristicŭ este, că d-lŭ Tisza a găsitŭ de cuviință a se provoca la fii sĕi carī, ḑise elŭ, au depusŭ ușorŭ esamenulŭ de oficerŭ, de unde urméză că acesta nu este așa de strictŭ ca sĕ nu-i pótă corĕspunde tinerii academicī.

Impregiurarea că d-lŭ Tisza s'a ferítŭ de orī și ce cuvêntŭ, din care s'ar fi pututŭ deduce, că desapróbă înăsprirea serviciului voluntarilorŭ pe unŭ anŭ, dă prilejŭ foilorŭ opposiționale de a-lŭ ataca în feliulu lorŭ și de a-i imputa că nu ține contŭ de opiniunea publică a „națiunei“, care a speratŭ, că în lupta ei contra pagubei culturale, sociale și economice ce-o amenință, guvernulŭ va fi pe a ei parte.

D-lŭ Tisza, — ḑice organulŭ lui Apponyi — scie fórte bine, că îndĕrĕtulŭ tinerilorŭ academicī stă aḑī tótă țéra. Și décă cu tóte acestea nu s'a pututŭ decide a da unŭ altŭ rĕspunsŭ deputațiunei studențilorŭ, causa nu póte fi alta decâtŭ, că dênsulŭ nu se crede destulŭ de tare spre a dobêndi dela locurile competente retragerea mĕsurilorŭ de înăsprire a legei militare.

„Lupta i-se pare desperată ministrului-președinte — continuă memoratulŭ organŭ — dér acésta e trébа lui. Opiniunea publică nu va lăsa însĕ sĕ fiă împedecată prin acéstă micinimiă în resistența ei contra unei reforme, care ar provoca fără de nicī unŭ folosŭ marī pericule pentru Ungaria; căcī Ungaria nu este nicī în privința spirituală atâtŭ de înaintată, nicī în privința socială și economică atâtŭ de desvoltată, ca sĕ-i fiă iertatŭ a-șī jertfi tinerimea inteligentă în astfelŭ de mĕsură interesului militarŭ.“

Curentulŭ, ce s'a produsŭ între Ungurī în contra nouei legī militare, va da nascere încă unor înfocate discusiunī în dietă cu ocasiunea desbaterei proiectului acestei legī și opposițiunea maghiară se pregătesce de pe acuma, ca sub scutulŭ „opiniunei publice a națiunei“ sĕ aplice cabinetului Tisza grave loviturī, pentru că se simte prea slabŭ de a o ferì de „urmările rele“ ale reformelorŭ militare intenționate.

Una o putemŭ preḑice de pe acuma. Cabinetulŭ Tisza, orī-cum s'ar termina desbaterea asupra nouei legī militare, va întêmpina mai multŭ ca orī-și-când acusarea obicīnuită, că „a vêndutŭ interesele țĕrii Neamțului.“

DIN AFARA.

„Correspondance de l'Est“ e informată din Bruxela, că *întâlnirea între împĕratulŭ germanŭ Wilhelm și între Regele Belgiei Leopold* are sĕ fiă în curênd. Despre loculŭ întâlnirei nu se scie nimicŭ până acum.

*

Intr'unŭ rescriptŭ împĕrătescŭ către Marele principe Alexie, Țarulŭ își esprimă satisfacțiunea, că voința sa, de a *avé o flotă în Marea Négră*, destoinică sĕ protégă proprietatea locuitorilorŭ litoralī și sĕ asigure desvoltarea neîmpedecată a tuturorŭ întreprinderilorŭ industriale și comerciale, se împlinesce cu succesŭ sub conducerea Marelui principe. Țarulŭ, cu ocasiunea călĕtoriei sale în Rusia sudică, s'a convinsŭ despre acésta și cu adevĕrată bucuriă a privitŭ întréga escadră de rĕsboiu, care e gata sĕ intervină pentru drepturile Rusiei în Marea Négră.

*

In fóia liberală din Belgradŭ, „Srpska Nezavisnost“, profesorulŭ universitarŭ Sreckovic pledéză pentru *sistemulŭ de două camere*, care ar fi sĕ se introducă astfelŭ, ca a doua cameră sĕ servéscă numai ca controlŭ pentru esecutarea legilorŭ de către organele autoritățilorŭ și pentru a sprijini activitatea legislatóre a Skupcinei de până acum, care e prima cameră.

*

„Reuter Office“ anunță din Wadai, că spre ostŭ de Darfur a fostŭ o *încăerare între trupele Mahdiului și între poporațiune*. Cele dintêiu, în numĕrŭ de 70,000, atăcară sub conducerea lui Dianuh orașulŭ Wadai, dér au fostŭ respinșī avêndŭ o perdere de 3000 de ómenī. Reînoindŭ trupele mahdiste atacулŭ, ocupară orașulŭ. Sultanulŭ din Wadai a fugitŭ în munții Ghiri.

Agitațiunī unguresci.

„Ellenzék“ dela 9 Noemvre scrie următorulŭ articulŭ de fond, în scopŭ de a agita contra naționalitățilorŭ nemaghiare:

In comitatulŭ Szerem, ce cade sub

FOILETONULŬ „GAZ. TRANS.“

(4)

Unŭ mortŭ între vii.

(Novelă englesescă.)

III.

Numai câteva dealurī și câmpii îi despărțiau, și cu tóte acestea, vai, departe erau unulŭ de altulŭ!

Alice, tristă și melancolică, sta în grădinuța ei, gândindu-se la tênĕrulŭ, ale cărui sentimente adevĕrate și poetice se reoglindau așa de fidelŭ în fața lui, în vocea lui. Și totușī ea nu putea sĕ rĕsplătéscă iubirea cu iubire, nu puté simți ca elŭ, fiindŭ că inima ei bătea pentru memoria altuia — care murise.

Tinĕrulŭ lordŭ, departe de ea, traesce închisŭ în odaia sa. Parculŭ, tablourile, roibii, afară de piano, nu-i mai facŭ nicī o distracțiă. Numai în cântece își mai află mângâere.

In curêndŭ va face o călĕtoriă în streinătate — așa gândia elŭ — ale cărei scene de viĕță îlŭ vorŭ face sĕ-șī mai uite de ea, sĕ-șī alunge din inimă amorulŭ pentru nerecunoscĕtórea copilă.

Ca de obiceiu, într'o ḑi, se simțì cu totulŭ altcum.

Camerierulŭ sĕu îi anunță numele unei persóne streine: Mr. Viliam Dumfort.

Tinĕrulŭ lordŭ rĕmase uimitŭ, când în odaia lui pășì unŭ omŭ bĕtrânŭ, micŭ, cu ochii surii, cu pĕrulŭ căruntŭ și îmbrăcatŭ în vestminte negre.

Bĕtrânulŭ șoptì câtŭ abia s'audia: „acesta e!“

Cu atențiune încordată tinĕrulŭ lordŭ aștepta cele ce avéu sĕ urmeze.

„Mylord, eu sunt Viliam Dumfort!“

„Sir, numele acesta mī-e necunoscutŭ.“

„Iértă-mĕ, Mylord, décă mĕ îndoescŭ despre asta.“

„Cum?“

„Inainte de asta cu două sĕptĕmânī, d-ta mī-ai trimisŭ o cutiă.“

„D-ta de sigurŭ eștī în eróre.“

„Nu, Mylord, fata mea Alice v'a descrisŭ așa de fidelŭ, încâtŭ v'am cunoscutŭ îndată.“

Fața palidă a lordului, când auḑi numele Alicei, se făcŭ roșiă ca foculŭ.

„Și ce vréi d-ta?“

„Sĕ-țī mulțămescŭ pentru binefacere și sĕ-țī înapoiezŭ darulŭ.“

„Cum?“

„Mylord, niciodată nu m'am obicīnuitŭ a primi darurī de care nu sunt vrednicŭ. Am destulă putere ca sĕ mĕ scuturŭ de datoriă, sĕ potŭ trăi cinstitŭ și sĕ-mī păzescŭ fata de înșelătorii.“

Lordulŭ îngălbini.

„Sir, d-ta m'ai vĕtĕmatŭ.“

„Ferésca Dumneḑeu, Mylord! Eu nu te condamnŭ.... D-ta eștī încă tinĕrŭ și fata mea e frumósă... dér gândesce, Mylord, ea este singura mea mângâere și fericire.“

„D-ta te îndoescī în caracterulŭ meu, și ai dreptulŭ s'o facī, ca tată; dér pe Dumneḑeulŭ meu, Sir, d-ta te înșelī cu privire la mine.“

„Așadéră Mylord, iértă-mĕ, décă în curiositatea mea te întrebŭ: din ce causă m'ai onoratŭ d-ta pe mine — pe unŭ streinŭ — cu darulŭ acesta considerabilŭ“

D-ta mĕ facī sĕ fiu indiscretŭ. Bine, Sir, eu îțī voiu mărturisi taina mea tocmai cu atâta sinceritate, ca și când ai fi părintele meu. Iubescŭ pe Alice a d-tale, și nu-mī potŭ închipui o fericire mai mare ca aceea, décă mī-ar puté fi soția mea. Și acum judecă, Sir!

In viĕța lui până acuma multe bune și rele l'au ajunsŭ pe Dumfort, nimicŭ însĕ nu l'a mișcatŭ așa de tare ca acéstă mărturisire categorică.

„Mylord, pentru Dumneḑeu, gângăni bĕtrênulŭ, d-ta nicī nu gândescī ce fată săracă iubescī?“

„Sir, acésta nu mĕ neliniștesce.“

„Dér ce?“

„Alice m'a refusatŭ!“

„Fiindŭ că nu te cunoscea, Sir.“

„Séu pentru că iubesce pe altulŭ.“

Dumfort se cufundă în gândurī și numai după câteva secunde rĕspunse:

„Tóte acelea erau fantasii copilăresci, și nu amorŭ. Iți potŭ spune chiar și istoria lorŭ. Alice crescù împreună c'unŭ tinĕrŭ cavalerŭ, anume O'Keary Reginald. Se jucau laolaltă în anii copilăriei și împreună se mirau de stelele cerului. Din petrecerea acéstase născură între ei órecarī legăturī frățescī. Nu de mult însĕ, când Eduard, celŭ din urmă Stuart, pășì pe țĕrmurii Scoției ca pretendentŭ la tronŭ, tinĕrulŭ esquir ardêndŭ de dorulŭ bătăliei, intră în ceata voluntarilorŭ, carī se îndreptau în potriva lui Eduard Stuart. Și închipuesce-țī, Mylord, Alice cu câteva lunī înainte de asta primì dela elŭ câteva rêndurī scrise în clipele agoniei morții. Tinĕrulŭ esquir căpĕtase o rană fórte grea în lupta dela Edinburg, și în curêndŭ Alice își perdù fratele.

Tinĕrulŭ lord făcŭ din capŭ și replică:

jurisdicțiunea Banului croatŭ și este hotărîșŭ cu Serbia, se petrecŭ lucrurĭ scandalisătóre. Uneltirile contra statului și nesubordinațiunile față cu autoritățile publice suntŭ la ordinea dilei. Și acestea nu se întêmplă numai între lucuitorii sêrbĭ din comitatulŭ Szerem, ci au începutŭ deja a se estinde și în Bacĭca.

In aceste ținuturĭ propaganda sêrbéscă se face cu totulŭ nepedepsită și pe față, cu cea mai órbă cutezanță. Locuitorii sêrbĭ ținĕtorĭ de statulŭ ungurescŭ nicĭ nu mai voiescŭ sĕ se considere ca supușĭ maghiarĭ, ci îșĭ întorcŭ privirea cătră Serbia, unde sciu că le este patria lorŭ. Ca domnitorŭ alŭ lorŭ nu-lŭ mai consideră pe Franciscŭ Iosifŭ, ci pe Milanŭ, și nu dela Franciscŭ Iosifŭ, ci dela Milanŭ îșĭ aștéptă mântuirea și fericirea lorŭ.

Maghiarii aflătorĭ pe acestŭ teritoriu suntŭ espușĭ la o permanentă persecuțiune. Sêrbii dau o adevĕrată năvală contra a totŭ ce este maghiarŭ, și în înclinațiunile lorŭ, ce le au pentru Serbia, rĕspândescŭ ură atâtŭ față cu Maghiarii, câtŭ și față cu instituțiunile statului maghiarŭ.

Nu numai Sêrbii se supunŭ superiorității lui Milanŭ, ci chiarŭ și pe Maghiarii carĭ se află printre ei îi constrîngŭ, ca, în loculŭ domnitorului lorŭ legalŭ Francisc Iosif, sĕ pronunțe cu supunere numele regelui sêrbescŭ. Nu numai cei nemulțumițĭ esercită terorismulŭ sêrbescŭ, ci și autoritățile judecătorescĭ se punŭ cu totulŭ pe față în serviciulŭ propagandei sêrbescĭ.

Acésta nu însémnă nicĭ mai multŭ nicĭ mai puținŭ, decâtŭ eă la prima ocasiune binevenită ci stau gata a'șĭ oferi serviciile lorŭ regelui Milanŭ, încă chiar și atuncĭ, când acesta ar voí sĕ priméscă serviciile Sêrbilorŭ din Ungaria în o luptă îndreptată contra Ungariei.

Unde va ajunge óre véda Ungariei, décă Sêrbii vorŭ preferi regelui maghiar pe regele Milanŭ, Valachii pe regele Carolŭ, Sasii pe prințulŭ de Weimar, Slovacii pe Țarulŭ Muscălescŭ?... Unde va duce acéstă gravitare înafară, décă la unŭ momentŭ bine venitŭ, când va trebui apĕrată întregitatea țĕrei, Sêrbul, Valahulŭ, Slovaculŭ, Sasulŭ, se vorŭ simți cu toții scutițĭ dela orĭ-ce datorință de feliulŭ acesta și la primulŭ momentŭ de turburare séu se vorŭ ridica contra nóstră, séu décă tocmai nu vorŭ face acésta, nu vorŭ fi însĕ cu noi și nu vorŭ da peptŭ cu inimicii noștri?

Noi credemŭ, că în astfeliu de împrejurărĭ esterne politice, ce suntŭ peste mĕsură nesigure, ar fi o datorință duplă din partea guvernului, ca sĕ aibă în vedere aceste naționalitățĭ mĕrunte, ce gravitéză înafară, și séu sĕ le dea câtŭ mai de grabă drumŭ liberŭ pe calea, pe care au pornitŭ, séu décă e de doritŭ rĕmânerea lorŭ pe teritoriulŭ acestei țĕrĭ, atuncĭ trebue sĕ le facă sĕ înțelégă, că pentru binefacerile, cu carĭ 'i împărtășesce statulŭ maghiarŭ, n'au sĕ sărute mâna unorŭ regĭ ca Milanŭ séu a Țarului muscălescŭ, ci a lui Franciscŭ Iosifŭ... Pentru ca acésta sĕ fiă așa, guvernulŭ ungurescŭ trebue sĕ împlânte mânĭ de fierŭ în uneltirile de propagandă sêrbe, săsescĭ séu valache, și primulŭ cuvêntŭ, primulŭ faptŭ prin care se deschidŭ isvórele uneltirilorŭ contra statului, trebue făcutŭ inofensivŭ cu prima ocasiune.

Astădĭ Sêrbulŭ adoréză pe Milanŭ, mâne se va tămâia valahulŭ Carolŭ, Slovacul îșĭ plécă genunchii înaintea Țarului muscălescŭ și Colomanŭ Tisza nu se îngrijesce, ca Sêrbulŭ, Slovaculŭ, Valachulŭ séu Sasulŭ până când trăesce pe pămêntulŭ acestei patrii numai unŭ stăpânŭ sĕ recunóscă asupra lorŭ: pe regele maghiarŭ, care-i protege în egalitatea drepturilorŭ lorŭ și le susține întregitatea drepturilorŭ în ceea ce privesce starea morală și materială...

SCIRILE DILEI.

Diferitele datorii ale statului ungurescŭ pentru construirea căilorŭ ferate, împreună cu competențele pentru scutirea de dare a pămêntului, pe care suntŭ construite căile ferate, facŭ 463.134,436 fl. pe anŭ. Interesele și amortisațiunea acestui capitalŭ facŭ 35.760,968 fl. Pentru ca capitalulŭ anualŭ de amortisațiă sĕ fiă pe viitorŭ mai micŭ, Tisza pactéză acum cu familia Rotschild, cam în sensulŭ, ca în loculŭ celorŭ 463 milióne și câteva mii, pe carĭ statulŭ le datoresce familiei Rotschild, sĕ-i datoréscă de aci înainte d. es. 609 milióne; acéstă sumă însĕ sĕ nu i-o plătéscă statulŭ în 15 orĭ 20 de anĭ, ci în 60—80 anĭ. Interese va plăti statulŭ mai puținŭ, dér în schimbŭ pentru acésta va spori datoriile. Acéstă lucrare, dice „Ellenzek", póte sĕ se numéscă *convertio* în limba artistică financiară, unguresce însĕ însémnă: *contragerea unorŭ nove* datorii.

Și vorŭ plăti totŭ Valahulŭ, Sasulŭ, Slovaculŭ și Sêrbulŭ, contra cărora agitéză fóia kossuthistă.

*
* *

Advocații din Șiomcuta mare vorŭ da unŭ banchetŭ în onórea Domnului advocatŭ *Iosifŭ Popŭ de Șomcuta mare* la 17 Noemvre 1888. 6 óre după amiadŭ, în sala casei pretorialĭ a fostului districtŭ Chiorŭ, din ocasiunea *jubileului de 50 anĭ a advocaturei jubilantelui.* Pentru splendórea și decórea sĕrbătórei, suntŭ rugate și damele a lua parte la banchetŭ. Ca óspeții sĕ pótă fi încuartirațĭ, suntŭ rugațĭ a avisa de timpuriu pe D-lŭ Victor Marcŭ, notariulŭ comitetului arangiatorŭ.

Din viéța jubilantelui servéscă următórea schiță biografică: Domnulŭ *Iosifŭ Popŭ* a depusŭ censura advocațială la 17 Noemvre 1838 înaintea Tablei din Mureș-Oșorheiu. Din acestŭ momentŭ, parte ca advocatŭ privatŭ, parte ca protofiscalŭ alŭ fostului Chior, și ca deputatŭ alesŭ în dieta din Ardealŭ, a funcționatŭ până în anulŭ 1848. După anii viforoșĭ din 1848 și 49, până în 1853 s'a retrasŭ din viéța publică, în anulŭ 1853 însĕ, conformŭ ordinațiunei patentale, de nou a depusŭ censura advocațială în limba germană înaintea tribunalului supremŭ c. r. din Sibiiu, și ca advocatŭ de nou a muncitŭ până în anulŭ 1861. In 1861 jurisdicțiunea Chiorului l'a alesŭ vice-căpitanŭ primarŭ, și în acestŭ postŭ de frunte, parte cu Vice-căpitanŭ primarŭ și Preside alŭ tribunalului districtualŭ, parte ca deputatŭ alesŭ în două rêndurĭ și anume în ciclulŭ din anulŭ 1869—1872 ca delegatŭ a funcționatŭ. In 1873 Majestatea S'a l'a denumitŭ jude la Tabla r. din Budapesta, însĕ acestŭ postŭ splendidŭ, din cause sanitare și familiare, nu l'a pututŭ primi, și așa din anulŭ 1873 de nou până în diua de adĭ funcționéză ca advocatŭ în puterea deplină spirituală și corporală.

Ii adresămŭ jubilantelui sincerile nóstre felicitărĭ și'i dorimŭ încă mulțĭ anĭ înainte!

*
* *

Procesulŭ diarului „Romänische Revue" se va pertracta din nou în diua de 22 Noemvre n. înaintea curții cu jurațĭ din Budapesta.

*
* *

Concertulŭ de binefacere, împreunatŭ cu jocŭ, ce s'a datŭ Sâmbăta trecută în sala Otelului Nr. 1. din partea Reuniunei femeilorŭ romano-catolice din locŭ, a fostŭ bine cercetatŭ. Concertulŭ a reușitŭ fórte bine. Intre concertanțĭ s'a aflatŭ și d-lŭ profesorŭ de musică *Nicolae Popoviciu*, care împreună cu ceialalțĭ d-nĭ concertanțĭ a fostŭ viu aplaudatŭ de publicŭ, fiindŭ rechiămatŭ de repețite-orĭ.

*
* *

Din Cohalmŭ se scrie, că în comuna învecinată *Ungra* (Galt), comitatulŭ Têrnavei marĭ, a isbucnitŭ o *revoltă din causa comasației.* Anume nu de mult unŭ tînĕrŭ inteligentŭ din acéstă comună, Depner M., fostŭ elevŭ alŭ scólei de agronomiă din Mediașŭ, care este totodată și celŭ mai mare proprietarŭ din comună, petiționà pentru facerea comassărei. Elŭ scia, că poporulŭ din comună se va nĕcăji pentru acésta și de aceea luà tóte precauțiunile pentru casulŭ, când ar fi atacatŭ. Moșia șĭ-o dete în arêndă pe mai mulțĭ anĭ și se hotărî sĕ priméscă o funcțiune de administratorŭ, ce i-se recomandase la o moșiă în România, ér acasă sĕ-șĭ lase unŭ locțiitorŭ cu plenipotență, care sĕ-lŭ represente. A aflatŭ necesarŭ totodată sĕ între în înțelegere cu unŭ omŭ cu influință din comună, care sĕ-lŭ însciințeze despre pașii ce suntŭ a se face în causa comassărei, precum și despre celelalte ce se petrecŭ în satŭ. Astfelŭ s'a întêmplatŭ, că vestea despre cererea comassației s'a lățitŭ repede în comună. Cu câteva dile mai nainte proprietarii agitațĭ se adunară într'o cârcĭumă, unde au hotărîtŭ, ca pe celŭ ce a cerutŭ comassarea sĕ-lŭ tragă în persónă la rĕspundere și sĕ-lŭ siléscă a-șĭ retrage cererea. Depner, audindŭ despre acésta, fugì repede dela Ungra la Homorodŭ. Poporulŭ din satŭ se duse cu mulțimea la casa lui, îlŭ căutară cu deamĕruntulŭ prin casă și prin curte și după ce nu l'au aflatŭ, se lăți între ei vestea, că Depner a statŭ în înțelegere cu preotulŭ din comună și că preotulŭ l'ar fi îndemnatŭ pe Depner ca sĕ ceră comasația. Mulțimea asaltà casa preotului și-i sfărîmară cu petrii tóte ferestrile dela casă. In diua următóre se trimise o deputațiune la Homorodŭ, rugându-lŭ pe Depner sĕ-șĭ retragă cererea pentrru comasațiă. I-au promisŭ că-i vorŭ re'ntórce spesele de până acum, și că-i vorŭ da proprietatea la unŭ locŭ, unde va voì elŭ etc. Depner însĕ lĭ-a rĕspunsŭ, că elŭ scie ce-a făcutŭ și că binele comunei îlŭ voesce. In cealaltă di Depner se duse în România. Acum domnesce mare iritațiune între locuitorii din Ungra din causa comassațiunei și e temere, dicŭ foile ungurescĭ, ca nu cumva sĕ se întêmple acolo turburărĭ ca în Feldióra.

*
* *

Diarele ungurescĭ scriu, că în 6 Noemvre n. c. gendarmeria din *Chezdi-Oșorheiu* a datŭ de urma unei nouĕ *„contrabande de fete."* De multŭ timpŭ, scriu foile ungurescĭ, se continuă în părțile Chezdi-Oșorheiului vêndarea de ómenĭ; anume fete sĕrace, séu de acelea, „carĭ șĭ-au urîtŭ viéța", suntŭ duse în România fără pașaportŭ și aci apoi suntŭ aplicate séu ca servitóre, séu ca chelnĕrițe. Gendarmeria a prinsŭ acum 3 fete, pe carĭ doi ómenĭ voiau sĕ le trécă pe

---

„Sir, eu credŭ, că acelŭ cavalerŭ îi era Alicei mai multŭ decâtŭ frate, și ar fi o nebuniă din parte-mĭ sĕ cercŭ a'i sterge amintirea din inima ei."

„Nu dicŭ, Mylord, că Alice n'ar simțì adêncŭ pierderea lui, dér ea este destulŭ de tînĕră, ca sĕ-lŭ uite și sĕ caute a'șĭ astupa rana c'o nouă fericire."

„Totŭ una, Sir, împregiurarea acésta îmĭ face planulŭ imposibilŭ, planulŭ ce mai înainte vream sĕ ți-lŭ recomandŭ."

„Și anume?"

„Mĕ temŭ, că d-ta îmĭ vei face împutărĭ."

„O, Mylord, sunt prea convinsŭ de nobleța inimei d-tale."

„Mai întêiu te rogŭ sĕ primescĭ dela mine cutióra acésta dinpreună cu cuprinsulŭ ei."

Dumfort se misca nehotărîtŭ.

„Dup'aceea sĕ iai asupra d-tale inspecțiunea peste averea mea de pămêntŭ câtŭ o vedĭ. Pentru comoditățile d-tale mĕ voiu îngrijì, ér sarcinele voiu căuta se nu-țĭ fiă grele... Nu zîmbì, Sir...., n'o facŭ acésta din egoismŭ, căcĭ nu gândescŭ la Alice.... Indată ce d-vóstră vĕ vețĭ eședa aicĭ, voiu călĕtorì spre Orientŭ, acésta este o veche dorință a mea."

„Oh, Mylord", replicà Dumfort, „bunĕtatea d-tale n'are marginĭ."

„Primescĭ așa-déră?"

„Mylord, eu rătăcescŭ prin lume fără avere și fără norocŭ. In astfelŭ de împregiurărĭ marinimositatea d-tale este o astfelŭ de grațiă pentru mine, încâtŭ nicĭ n'o meritŭ, nicĭ nu'țĭ potŭ mulțămì pentru ea."

„Nu te gândì d-ta la acésta, — ci încă unŭ lucru...."

„Poruncițĭ!"

„Décă Alice va face óre-care opozițiune, și décă ea se teme de pasulŭ acesta, d-tale nicĭ chiar atuncĭ nu-țĭ este iertatŭ a te muta din Manfries."

„Mylord, eu îmĭ iubescŭ fata multŭ mai tare decâtŭ ca sĕ o silescŭ la ceva."

„Bine, Sir, numai atâtŭ am voitŭ sĕ sciu."

„Așadéră când voescĭ, Mylord, sĕ mĕ aședŭ aicĭ?"

Atêrnă dela d-ta; dorescŭ însĕ ca s'o facĭ câtŭ mai în grabă."

Dumfort se simția omulŭ celŭ mai fericitŭ, când părăsì castelulŭ din Manfries. In fine totŭ a datŭ elŭ de unŭ omŭ cu inimă bună, care i-a făcutŭ mare bine și care'i iubesce fata până la nebuniă.

Când sosì acasă, nu putea vorbi, ci plângêndŭ se lăsà pe sînulŭ Alicei.

„Ce țĭ-s'a întêmplatŭ, tată?" întrebà fata spăriată.

„O, nimicŭ, nimicŭ, iubita mea copilă; lacrimile acestea suntŭ lacrimile bucuriei!"

„Ce s'a întêmplatŭ?"

„O, multŭ, fórte multŭ, — tu nu sci Alice cine e binefăcĕtorulŭ nostru."

„Cine?"

„Lord Oliver Worsfield, care...."

„Care....?"

„Te iubesce."

„Nu se póte, tată", grăi fata îngălbinindŭ, „tu numai glumescĭ!" Nu se póte, așa-i, că totŭ lucrulŭ e o glumă?"

„Nicĭ-decum, Alice.... Unica dorință a lordului e, sĕ-i fi soțiă."

Alice îșĭ astupà fața cu palmele, ca și când ar fi cuprinsă de gróză.

„Și acum ce dicĭ, copila mea? întrebà bĕtrânulŭ apucându'i mânile.

„Tată", replicà fata c'o superioritate liniștită, „privesce la mine, din crescetŭ până 'n tălpĭ jălescŭ pe Reginald...

„Dumnedeulŭ meu, elŭ nu trăesce!"

„Totŭ una e, tată. Dumnedeu m'ar blăstĕma décă l'așŭ uita."

Fi liniștită, copila mea. Lordulŭ e cu multŭ mai nobilŭ, decâtŭ ca sĕ-țĭ priméscă mâna fără de a-i da inima. Elŭ chiar și acum mĭ-a făcutŭ celŭ mai mare bine cu cea mai sinceră încredere în mine. M'a chematŭ, ca îngrijitorŭ alŭ bunurilorŭ sale, la Manfries, de unde elŭ se va depărta hotărîtŭ."

„Și d-ta n'ai primitŭ tată, nu?"

„Atêrnă dela tine, Alice, care va fi sórtea mea mai departe."

„Oh, tată!.... primesce, tată..... tată primesce; d-ta eștĭ bĕtrânŭ, ér în dilele bĕtrânețelorŭ ai lipsă de liniște, de-unŭ locŭ de refugiu. Eu nu facŭ oposițiă."

„Ce bună eștĭ, copila mea! grăi bĕtrânulŭ sĕrutândŭ fruntea fetei sale, care merse în odaia ei sĕ se culce.

Dér Alice nu putè durmi. Ingenunchiată plângea și luândŭ fotografia lui Reginald o sĕrutà mereu și c'o adêncă durere șoptia:

„Oh, Reginald, ce fericitŭ eștĭ tu! Odichnescĭ în mormêntŭ și viéța nu te persecută. Iartă-mĕ décă-țĭ turburŭ memoria. Jertfa ce-o facŭ pentru tatălŭ meu e grea și chinuitóre. Oh, Reginald, tu, care nu simțĭ chinurile vieții pămêntene dincolo de norĭ și stele, aștéptă-mĕ! Așa credŭ că nu vei aștepta multŭ!"

(Va urma.)

furişŭ peste granițe. „Kolozsvar" ar afla de lipsă ca autoritățile sĕ procedeze cu rigóre pentru înlăturarea acestorŭ triste stărĭ de lucrurĭ.

* *

In urma unei ordinațiunĭ a ministerului de justiţiă, comunele *Craifalĕu*, *Ormenişulŭ de Câmpiă*, *Uilacŭ*, *Chiciudiu*, *Şopteriu* şi *Visuia*, situate în comitatulŭ Cojocna, dela 1 Ianuarie 1889 se scotŭ din ocolulŭ judecătoriei de cercŭ din Mociu şi se încorporéză în ocolulŭ judecătoriei de cercŭ din Teaca.

* *

La *tĕrgulŭ anualŭ* din Noemvre, ţinutŭ în *Sighişóra*, s'au vêndutŭ 1832 de vite; cumpĕrătorii au fostŭ comercianţĭ streinĭ. Têrgulŭ din Octomvre ţinutŭ în *Deva* a fostŭ ceva mai bunŭ ca celŭ din Augustŭ. Părechea de boi s'a vêndutŭ cu 240—350 fl. Cu totulŭ s'au datŭ 1043 de bilete pentru vite şi cai.

* *

O Unguróică din *Oradea-mare*, supĕrându-se pe unŭ fiiu alŭ ei, fiindcă nu voia sĕ mérgă la şcólă, ilŭ bătŭ rĕu şi la urmă ilŭ muşcă de nasŭ, rupêndŭ cu dinţii o bucată din nasulŭ bietului copilŭ. Sĕlbatica mamă e trasă acum în cercetare penală.

* *

In *Cluşiu* au arsŭ în nóptea de 9 Noemvre unŭ grajdŭ şi douĕ arii de trieratŭ. In *Berginŭ*, comit. Albei de josŭ, au fostŭ aprinse 6000 căpiţe de fênŭ ale lui Adolf Ionas. Ca incendiatorŭ a fostŭ arestatŭ Michael Göbbel, care stă în nume rĕu.

* *

Dela 1 Noemvre, adecă dela numĕrulŭ de Lunĭ, 31 Octomvre, direcţiunea ḑiarului „*Telegrafulu*" din *Bucurescĭ*, lăpădândŭ vechiulŭ titlu alŭ ḑiarului, scóte unŭ ḑiarŭ nou, „*Telegrafulŭ română*", alŭ cărui proprietarŭ şi directorŭ politicŭ este d. *Ionŭ G. Bibicescu*.

Libertatea pressei în Ungaria.

(Fine.)

Décă guvernulŭ a observatŭ pănă acum faţă cu pressa nóstră naţională principiulŭ toleranţei, pentru că póte n'a datŭ o însemnătate aşa de mare agitaţiunei sale naţionale, atuncĭ a trebuitŭ sĕ vêdă şi ea ca tótă lumea, că acéstă pressă naţională, precum amŭ amintitŭ deja, a devenitŭ astăḑĭ unŭ factorŭ politicŭ, cu care trebue sĕ contămŭ. De altă parte însĕ guvernulŭ, în aceeaşĭ mĕsură în care înpintenatŭ de propria ideă de statŭ este deja acum împinsŭ a sĕvêrşi opera unificării naţionale, a trebuitŭ sĕ ajungă la cunoscinţa, că pe câtŭ timpŭ cugetările suntŭ libere, spiritile nu potŭ fi încătuşate, sufletele nu potŭ fi stăpânite. Cu alte cuvinte, în mĕsura în care pretensiunile ideei de statŭ crescŭ şi în care trebue sĕ i se atribue oposiţiunei naţionale o însemnătate mai mare, în aceeaşĭ mĕsură se resimte mai viu şi contrastulŭ ambelorŭ şi uşorŭ póte fi sedusŭ guvernulŭ de-a pune în practică ceva mai aspru puterea discreţionară, de care dispune, spre a pune stavilă puţinţei şi acestei oposiţiunĭ ḑiaristice.

Aşa 'mĭ esplicŭ celŭ puţinŭ eu cea mai nouă schimbare de frontŭ tactică a guvernului faţă cu pressa nóstră naţională. *Dér aicĭ cu greu va putê elŭ sĕ se oprescă.*

Décă deja contraḑicerea ce esistă între *dreptulŭ în principiu garantatŭ* şi între *dreptulŭ tolerantŭ numai în pracsă* alŭ liberei opinionărĭ politice nu s'a pututŭ ignora, atuncĭ cu atâtŭ mai bătătorŭ la ochĭ se presentă acelŭ contrastŭ, ce esistă acuma între *dreptulŭ garantatŭ în principiu* şi între *dreptulŭ ce în praxă nu mai este toleratŭ* alŭ acelei opinionărĭ. Scăluşii ce voiescŭ sĕ fi pună la gura pressei naţionale va avé după tótă probabilitatea unŭ efectŭ contrarŭ şi astfelŭ va constrînge pe guvernŭ a lua mĕsurĭ totŭ mai aspre.

Zace în natura omului, ca elŭ sĕ ţină cu atâtŭ mai tare la dreptulŭ sĕu principiarŭ, cu câtŭ acestŭ dreptŭ se pune în întrebare pe tĕrêmulŭ practicŭ şi cu atâtŭ mai vêrtosŭ acolo, unde se tractéză de interese aşa de marĭ. Este dér fórte naturalŭ, că o acţiune înăsprită va trage după sine o reacţiune mai mare şi acésta érăşĭ va aduce cu sine o înăsprire mai mare a principiului de intoleranţă pus acum în practică. Tot aşa de natural însĕ este, că cu câtŭ mai desŭ se va apela la acéstă instituţiune a juriului, *cu atâtŭ mai greu va fi de a-i conserva aparinţa unei garanţii constituţionale a libertăţei pressei.*

Pe lângă acésta, acestŭ feliu de coramisare a pressei, care se baséză pe memoratulŭ contrastŭ a libertăţii de pressă în principiu garantată, dér în praxă ne mai tolerată, are faţă cu ambele părţĭ ceva odiosŭ, ce ar trebui sĕ se delăture în interesulŭ amêndurora. *Căcĭ orĭ şi cum nu merge sĕ fiă trasă la rĕspundere pressa pentru încrederea ce-o are în dreptulŭ sĕu constituţionalŭ.* Décă guvernulŭ e de părere, că oposiţiunea naţională nu se póte împăca nicĭdecum cu realisarea acestei idei de statŭ, precum de faptŭ şi este, atuncĭ sĕ suspendeze acestŭ dreptŭ constituţionalŭ, celŭ puţinŭ pentru o parte a poporaţiunei şi sĕ interḑică simplu orĭce oposiţiune naţională. In numele raţiunei de statŭ o póte face şi acésta şi atuncĭ va sci celŭ puţinŭ fiecare cum stă. Probabilŭ că şi atuncĭ se vorŭ afla bărbaţĭ, carĭ cu tóte aceste vorŭ păstra curagiulŭ convicţiunilorŭ lorŭ, dér — atuncĭ numai *lorŭ singurŭ* le încuibă şi *întréga rĕspundere.* Décă dér deja din acestŭ punctŭ de vedere nu se póte admite acéstă *lipsă de sinceritate*, se mai adauge încă şi rĕulŭ, că acéstă lipsă este esplicată de opiniunea publică ca o slăbiciune a puterei de statŭ, care se vede constrînsă de a-o rupe de faptŭ cu principiulŭ libertăţii de pressă, dér se sfiesce de a mărturisi acésta şi pe faţă. O putere discreţionară însĕ, care se sfiesce de propria ei umbră, îşĭ greşesce efectulŭ — *ea nu impune.* Vedemŭ dér că guvernulŭ nu se póte opri aicĭ, la jumĕtatea drumului; din contră, totulŭ ilŭ împinge de a merge totŭ mai departe pe acestŭ preţipişŭ. Contrastulŭ dintre *principiu* şi *praxă* dintre *aparenţă* şi *realitate*, trebue sĕ fiă învinsŭ mai curêndŭ séu mai târḑiu şi puterea de statŭ este pusă înaintea alternativei: séu *de a-o rupe şi pe faţă cu principiulŭ libertăţii, séu de a renunţa la propria ideă de statŭ greşită.*

Vedemŭ şi aicĭ érăşĭ, cum acéstă ideiă de statŭ în desvoltarea sa propriă îşĭ manifestéză totŭ mai pronunţatŭ contrastulŭ sĕu principiarŭ faţă cu interesele de viéţă naţionale ale maiorităţii poporaţiunei şi faţă cu principiile libertăţii, în puncte totŭ mai numĕróse; prin acésta *elŭ însuşĭ documentéză nestatornicia şi slăbiciunea sa interióră, şi-şĭ pronunţă însuşĭ verdictulŭ.*

Inainte cu mai mulţĭ anĭ am ḑisŭ cu privire la acéstă ideă de statŭ, cu ocasiunea când mi s'a oferitŭ o candidatură de deputatŭ dietalŭ, între altele: Logica argumentelorŭ este acuma neputinciósă. Ceea ce însĕ nu póte efectui logica argumentelorŭ, aceea şĭ-o dobêndesce cu sila de regulă cu atâtŭ mai neesorabilŭ *logica faptelorŭ.* Logica argumentelorŭ nicĭ astăḑĭ încă nu ar putê convinge pe aderenţii acestei idei de statŭ despre nestatornicia şi slăbiciunea ei interióră, vedemŭ însĕ că logica faptelorŭ îşĭ face datoria în modŭ cu atâtŭ maneesorabilŭ. Şi privindŭ lucrulŭ din acestŭ punctŭ de vedere, trebue sĕ mărturisescŭ sincerŭ, — că orĭ câtŭ de pei nibilŭ trebue sĕ mĕ atingă acéstă luptă naţională nefructiferă şi provocată în modŭ artificialŭ, şi în specialŭ o luptă între acele douĕ popóre, carĭ suntŭ avisate unele la altele prin interesele lorŭ de esistenţă — eu totuşĭ, séu, mai bine ḑisŭ, tocmai de aceea salutŭ simptomulŭ acesta celŭ mai nou de tendenţe retrograde ca unŭ *pasŭ făcutŭ înainte*, căcĭ: prin rĕtăcire duce drumulŭ — la libertate!

Căpêlna, în Octomvre 1888.

Alexandru Mocsonyi.

Vinarsŭ séu rachiu.

(Prelegere publică dela mediculŭ Petru Argintariu. Din cartea „Merinde dela şcólă", de Dr. *Georgiu Popa.*)

(Fine.)

La prune şi la alte póme observŭ, că uscate, ca nutrimentŭ, alesŭ în ḑile de postŭ, ne vorŭ face serviciu bunŭ, ce nu nĭ-lŭ potŭ da în formă de vinarsŭ. Părinţii nostri cunosceau multe modurĭ, în carĭ întrebuinţau prunile, şi ni le conservau gustuóse. Noi amŭ uitatŭ acele modurĭ, mare parte; de când cu vinarsulŭ, tóte se ducŭ la căldare. Sĕ nu perdemŭ din vedere, că prunile suntŭ fórte cercate, şi ca articolŭ de neguţătoriă, uscate, corĕspundŭ la transportabilitate şi la celelalte recerinţe ale comerciului. Din acéstă consideraţiune a ḑisŭ unŭ Americanŭ, că décă la dênşii, în America de nordŭ, s'ar putê produce prune ca în Germania, atuncĭ Americanii, cu spiritulŭ lorŭ de întreprindere, arŭ copleşi tóte piaţele din lume vênḑêndŭ prune. Prunile nóstre întrecŭ pe ale Germanilorŭ, suntŭ mai bune, de ce óre sĕ nu învĕţămŭ spiritŭ de întreprindere dela Americanĭ? In adinsŭ vĕ recomêndŭ mierea de prune (picmezŭ, licuarŭ, séu cum se mai ḑice). O zamă de acéstă miere, cu pâne dumicată, dér alesŭ cu mămăligă, e mâncare sănĕtósă şi de gustŭ fórte bunŭ. Intrece celelalte zame de póme; şi e naturalŭ sĕ fiă superióră, pentru esenţa ce conţine. Am întrodus'o în familiă, mai vêrtosŭ din considerare la băeţĭ, diminéţa Miercurĭ şi Vinerĭ, când nu capĕtă lapte, fiindŭ postŭ. Abia aştéptă ḑi de postŭ, şi mĭ-e dragŭ sĕ-i vĕdŭ cum mănâncă. (Sĕ trăéscă!) Mulţămimŭ frumosŭ. Le voiu spune.

Mai dorescŭ se vĕ arătŭ în fine scopulŭ disertaţiunei de astăḑĭ. Cunoscŭ proverbiulŭ ce ḑice, că viţa de viă are trei strugurĭ: unulŭ alŭ sănĕtăţii, altulŭ alŭ veseliei, şi alŭ treilea este alŭ turburării. Nu desaprobŭ, décă omulŭ bĕtrânŭ, în etate mai înaintată, simţindŭ lipsă, bé unŭ picŭ de vinŭ. Nu desaprobŭ nicĭ veselia; din când în când nu strică, numai nu fiă regulată séu continuă, nunţile nu marĭ şi ospeţele nu lungĭ. Ceea ce combatŭ, este strugurulŭ alŭ treilea, turburarea. Şi fiindŭ-că acéstă turburare provine mai alesŭ din vinarsŭ, decĭ am socotitŭ, că lupta nóstră s'o îndreptămŭ, în ordinea primă, contra vinarsului. Causa e urgintă, daţĭ sĕ ne prindemŭ de lucru, sĕ înfiinţămŭ o ripăriă tare şi înaltă, pănă nu ajungŭ la noi valurile acelorŭ desastre, carĭ — pe cum aţĭ auḑitŭ — au inundatŭ ţĕrĭ. Daţĭ, sĕ ne apĕrămŭ şi vomŭ avé éră în comună ómenĭ mai bĕtrânĭ, tinerĭ mai voioşĭ, bărbaţĭ mai de energiă. Ripăriă ne va fi: o *reuniune de temperanţă.* A pregăti calea pentru acea reuniune — fŭ *scopulŭ disertaţiunei mele!*" (Vomŭ face! Sĕ trăéscă! Toţĭ sĕ perondară, preotulŭ, învĕţătorii şi cine numai ajungea, a strînge mâna cu domnulŭ medicŭ, a-lŭ felicita pentru frumosulŭ discursŭ şi a-i mulţămì, promiţêndŭ că vorŭ înfiinţa reuniunea).

Domnişóra învĕţătóre a instruatŭ pe eleva sa, *Angelina Bobianŭ*, sĕ declame astăḑĭ „Doi cumnaţĭ", naraţiune de Antoniu Panŭ. După ce se aşeḑară vivatele pentru medicŭ, Angelina păşì modestă şi seriósă la mijlocŭ de sală, şi curagiată de primirea ce 'i se făcu, declamà rarŭ, cu simţŭ şi cu accentŭ corectŭ:

Doi cumnaţĭ.

Unŭ Grecŭ óre-care, din sate plugarŭ,
Plecà şi se duse, cu alŭ sĕu măgarŭ,
Pănă la o rudă, ce-i era cumnatŭ,
Şi avea şederea departe'n altŭ satŭ.
L'a primitŭ cumnatulŭ, cum 'i s'a căḑutŭ,
Şi séra la cină cu elŭ a şeḑutŭ.
Cu vorbe, cu glume, totŭ s'a îndemnatŭ,
A datŭ cu paharulŭ păn' s'a îmbĕtatŭ.
Culcându-se astfeliu, şi durmindŭ ceva,
A doua ḑi capulŭ, grozavŭ, ce'i urla!
Şi-lŭ credea mai mare de cum era'ntêiu
Şi-lŭ trăgea sĕ-lŭ pună ér pe căpĕtêiu,
Nĕcăjitŭ, se scólă, dór s'a rĕsbuna,
Vrêndŭ şi dobitoculŭ a şi-lŭ adăpa.
Şi décă se duse în satŭ la pĕrĕu,
Fluera din buze, sĕ mai bé mereu.
Insĕ dobitoculŭ, décă a beutŭ,
Capulŭ şi-lŭ ridică şi'n locŭ a stătutŭ
Decĭ vĕḑêndŭ ţĕranulŭ alŭ sĕu dobitocŭ,
Că la fluerare nu mai bé de locŭ,
Ḑise (clătindŭ capulŭ): Hai, dobitocŭ, hai!
Tu mai multă minte decâtŭ mine ai.
De făceamŭ aséră ca tine şi eu
Nu era sĕ-mĭ fiă astăḑĭ aşa greu!

Efectulŭ declamaţiunei a fostŭ bunŭ. Dela începutŭ şi pănă la sfêrşitŭ toţĭ l'au însoţitŭ cu ilaritate pe cumnatulŭ păcălitŭ. Din când în când declamatórea căuta sĕ mai păuseze, pănă sĕ se aline ilaritatea. A căpĕtatŭ aplause multe, când se închinà şi sĕ retrase mulţămindŭ graţiosŭ.

Solenitatea nĭ-a încheiat'o corulŭ plugarilorŭ, cu cântarea poporală:

Décă n'ar fi birtŭ în satŭ,
Nu mĭ-ar fi sumanulŭ spartŭ...

Literatură.

Lumina pentru toţĭ, revistă ilustrată de enciclopediă şi de pedagogiă; apare în Bucurescĭ (Calea Moşilorŭ Nr. 138) de 2 orĭ pe lună în câte 32 pag. 8⁰ şi costă pe $^1/_2$ anŭ 6 lei. Directorŭ *Eniu D. Bălteanŭ.* Cuprinsulŭ n-rului 7 şi 8 dela 1—30 Septemvre conţine:

Justificarea întârḑierei, de Direcţiă. Sentinţe şi pĕrerĭ pedagogice, adunate de E. B. Transformismulŭ, de D. Ionescu. Mişcarea pedagogică din strĕinătate. Poesii poporale, de Ionŭ Cardea. Metodŭ, Modŭ, Procedură şi Formă în Pedagogiă, de E. B. Schiţe din Istoria Pedagogiei, de Ionŭ Russu. Studii asupra literaturei poporului, de Dobre Stefănescu. Mişcarea pedagogică din România şi ţĕrile române. Incercare critică asupra lui Mihnea alŭ III-lea şi timpulŭ sĕu, de Constantinŭ Crişianŭ. Pedagogia séu teoria educaţiunei, a metódelorŭ şi a disciplinei, precum şi probe de lecţiunĭ modelŭ pentru aplicarea metódelorŭ la predarea studiilorŭ, de E.B. — Bibliografiă.

Logodnă. D-lŭ Teodorŭ Gănescu şi D-şóra Zoe C. Conţescu, fidanţaţĭ.
Bucurescĭ, 23 Octomvre 1888.
Felicitările nóstre!

DIVERSE.

Cele mai marĭ oraşe ale Germaniei. După o statistică mai nouă, cele mai de frunte oraşe ale imperiului germanŭ, classificate după numĕrulŭ locuitorilorŭ, suntŭ cele următóre: 1. Berlinŭ 1.415.000 l.; 2. Hamburg 498.000 l.; 3. Breslau 313.500 l.; 4. München 278.300 l.; 5. Drezda 259.000 l.; 6. Lipsca 181.400 l.; 7. Magdeburg 171.100 l.; 8 Köln 170.000 l.; 9. Frankfurt de Maina 163.700 l.; 10 Königsberg 156.500 l.; 11. Hannovera 148.600 l.; 12. Düsseldorf 125.400 l.; 13. Nürnberga 122.900 l.; 14 Brema 121.500 l.; 15. Chemnitz 119.000 l.; 16 Danzig 118.000 l.; 17. Stuttgart 117.900 l.; 18. Strassburg 115.900 l.; 19. Elberfeld 113.200 l.; 20. Altona 111.800 l.; 21. Barmen 106.800 l.; 22. Stettin 103.600 l.; 23. Aachen 101.000 l.; 24. Krefeld 98.700 l.; 25. Braunschweig 90.500 l.; 26. Helle 87.500 l.; 27. Dormund 83.600 locuitorĭ.

Cursulŭ pieţei Braşovŭ

din 11 Noemvre st. n. 1888.

Bancnote românescĭ	Cump.	9.37	Vênd.	9.40
Argintŭ românescŭ .	"	9.30	"	9.35
Napoleon-d'orĭ . . .	"	9.63	"	9.66
Lire turcescĭ . . .	"	10.92	"	10.95
Imperialĭ	"	9.92	"	9.95
Galbinĭ	"	5.70	"	5·74
Scris. fonc. „Albina" 6%	"	101.—	"	—.—
" " " 5%	"	98.—	"	98.50
Ruble rusescĭ . . .	"	126.—	"	127.—
Discontulŭ	6½—8% pe anŭ.			

Cursulŭ la bursa de Viena

din 12 Noemvre st. n. 1888.

Renta de aurŭ 4%	101.¼
Renta de hârtiă 5%	92.20
Imprumutulŭ căilorŭ ferate ungare .	144.60
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ungare (1-ma emisiune) . .	98.60
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ungare (2-a emisiune) . .	—.—
Amortisarea datoriei căilorŭ terate de ostŭ ungare (3-a emisiune) . .	117.50
Bonurĭ rurale ungare	104.50
Bonurĭ cu clasa de sortare	104.50
Bonurĭ rurale Banatŭ-Timişŭ . . .	104.50
Bonurĭ cu cl. de sortare	104.50
Bonurĭ rurale transilvane	104.50
Bonurĭ croato-slavone	104.50
Despăgubirea pentru dijma de vinŭ ungurescŭ	99.50
Imprumutulŭ cu premiulŭ ungurescŭ	131.—
Losurile pentru regularea Tisei şi Seghedinului	123.50
Renta de hârtiă austriacă	82.05
Renta de argintŭ austriacă	82.65
Renta de aurŭ austriacă	109 85
Losurĭ din 1860	139.75
Acţiunile băncei austro-ungare . . .	877.—
Acţiunile băncei de creditŭ ungar. .	301.75
Acţiunile băncei de creditŭ austr. .	307.—
Galbenĭ împĕrătescĭ	5.77
Napoleon-d'orĭ	9.65½
Mărcĭ 100 împ. germane	59.77½
Londra 10 Livres sterlinge	121.70

Editorŭ şi Redactorŭ responsabilŭ:
Dr. Aurel Mureşianu.

Avisŭ d-lorŭ abonaţi!

Rugăm pe d-nii abonaţi ca la reînoirea prenumeraţiunei sĕ binevoiască a scrie pe cuponulŭ mandatului postalŭ şi numerii de pe făşia sub care au primitŭ ḑiarulŭ nostru până acuma.

Domnii, ce se abonéză din nou, sĕ binevoiască a scrie adresa lămuritŭ şi sĕ arate şi posta ultimă.

Totodată facemŭ cunoscutŭ tuturorŭ D-lorŭ abonaţi, că mai avemŭ din anii trecuţi numerĭ pentru complectarea colecţiunilorŭ „Gazetei", precum şi câteva întregĭ colecţiunĭ, pentru carĭ se potŭ adresa la subsemnata Administraţiune în casŭ de trebuinţă.

Administraţ. „Gaz. Trans."

Tipografia A. MUREŞIANU, Braşovŭ